

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument na schôdzu

15.4.2014

B7-0431/2014

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásenia podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku

v súlade s článkom 110 ods. 2 rokovacieho poriadku

o nátlaku Ruska na krajiny Východného partnerstva, a najmä destabilizácii východnej Ukrajiny
(2014/2699(RSP))

**Helmut Scholz, Marisa Matias, Patrick Le Hyaric, Jiří Maštálka,
Věra Flasarová**
v mene skupiny GUE/NGL

Uznesenie Európskeho parlamentu o nátlaku Ruska na krajiny Východného partnerstva, a najmä destabilizácii východnej Ukrajiny (2014/2699(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 110 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže nedávno oživená geopolitická rivalita medzi Ruskom a EÚ, USA a NATO postavila krajiny Východného susedstva EÚ do ťažkej situácie, keď si musia vybrať medzi jednou alebo druhou stranou; keďže tzv. zmrazené konflikty v regióne sa v dôsledku tohto geopolitického súperenia nevyriešili;
- B. keďže napriek rok trvajúcim rokovaniam o dohode o partnerstve a o spolupráci v rôznych európskych a medzinárodných fórach sa Ruskej federácii, EÚ a jej členským štátom a USA nepodarilo prekonať rozdielne postoje k medzinárodným problémom a politickým a ekonomickým aspektom, ako aj otázkam demokracie, politických, sociálnych a ľudských práv; keďže v dôsledku týchto neúspešných politík sú teraz občania EÚ, Ruskej federácie, krajín východného a južného susedstva a USA zapojení v ďalšej nebezpečnej eskalácii politického a vojenského napätia medzi Ruskom a EÚ, NATO a USA;
- C. keďže prísne dodržiavanie Charty Organizácie Spojených národov a iných nástrojov medzinárodného práva všetkými stranami a dialóg sú jediný spôsob, ako vyriešiť vážne problémy vo vzťahoch medzi Ruskom, susednými krajinami, EÚ a jej členskými štátmi a USA;
- D. keďže politické zmeny po 22. februári 2014 v Kyjeve nevedli k zmene politiky; keďže sociálno-ekonomické požiadavky hnutia Majdan boli nahradené neoliberaálnym programom novej vlády; keďže v oficiálnom programe opatrení vlády predloženom parlamentu sa deklaruje, že je potrebné prijať „nepopulárne rozhodnutia“ o cenách a tarifách, a že je pripravená prijať všetky podmienky úveru od Medzinárodného menového fondu vrátane škrtov v životne dôležitých energetických dotáciách, verejných pracovných miestach a verejných dôchodkoch a rozsiahlych škrtov v sociálnom zabezpečení;
- E. keďže vzťahy štátu a spoločnosti na Ukrajine sú veľmi slabé; keďže v priebehu posledných 20 rokov sa medzi podnikaním a politikou na Ukrajine vyvinul efekt otáčavých dverí; keďže obchodníci s ropou a plynom sa stali ministrami alebo riaditeľmi významných ukrajinských inštitúcií; keďže tento politický systém je jedným z hlavných dôvodov súčasnej politickej krízy na Ukrajine; keďže hlavné štátne a demokratické inštitúcie – parlament, súdnictvo a výkonná zložka vlády – neplnia svoje základné funkcie riadneho zastupovania, obrany a správy záujmov ukrajinskej spoločnosti;
- F. keďže protesty na Majdane začali ako demonštrácia za EÚ, ale ich zameranie sa neskôr

zmenilo viac na domáce problémy – korupciu, hospodársku krízu, nedôveru v politiku a sklamanie z politického systému na Ukrajine; keďže na druhej strane ukrajinskí oligarchovia, ktorí boli proti politike prezidenta Janukovyča, využili tieto protesty na svoje vlastné záujmy; keďže ukrajinskí oligarchovia vytvorili, vlastní a financujú mediálne holdingy a mimovládne organizácie, medzi ktoré patria Hromadske.tv, televízna stanica Channel 5 a mimovládna organizácia Centrum UA, ktorú založil Oleg Rybačuk a ktorá silne ovplyvnila vývoj na Majdane; keďže zahraniční aktéri, americkí magnáti – napríklad Soros a Omidyar – a zahraničné nadácie, ako je National Endowment for Democracy, financovali protesty; keďže zahraničné dary prišli aj od štátnych aktérov vrátane holandského veľvyslanectva; keďže tieto skutočnosti ukazujú, že protesty na Majdane neboli len výrazom protestu občanov proti štátnej politike a situácii v krajine;

- G. keďže miera zastúpenia extrémne pravicových nacionalistických a xenofóbnych strán v novej ukrajinskej vláde je veľmi znepokojujúca; keďže xenofóbna strana Sloboda ovláda posty podpredsedu vlády, ministrov obrany, životného prostredia a poľnohospodárstva, ako aj úrad generálneho prokurátora a predsedníctvo národnej bezpečnostnej a obrannej rady;
- H. keďže nová vláda nedokázala vyšetriť tragické udalosti na Majdane transparentným spôsobom; keďže stále nie je jasné, kto boli vrahovia na Majdane;
- I. keďže nová bezpečnostná rada rozhodla o začatí „rozsiahlej protiteroristickej operácie“ proti demonštrantom vo východných častiach Ukrajiny; keďže protesty sú opisované ako „ruská agresia“ proti Ukrajine; keďže reakcia novej vlády na protesty evokuje reakciu bývalej vlády proti protestom na Majdane;
- J. keďže nová vláda nedokáže kontrolovať extrémne pravicové polovojenské skupiny; keďže najmä členovia Najvyššej rady a členovia iných demokratických inštitúcií, ktorí sú členmi Komunistickej strany Ukrajiny, sú čoraz častejšie obeťami pravicových útokov, pri ktorých sú vydieraní, zavražďovaní a pri ktorých sú ich majetky zabavené alebo zničené; keďže ústredie Komunistickej strany Ukrajiny v Kyjeve, ktoré je vo vlastníctve Komunistickej strany, ako aj majetok a osobné veci zamestnancov, ktorí v budove pracovali, boli zabavené a budova bola spálená; keďže veľa kancelárií Komunistickej strany vo všetkých oblastiach Ukrajiny bolo napadnutých a zničených; keďže aj v parlamente politické diskusie ústia do násilných útokov proti opozícii;
- K. keďže Ukrajina bola jedným z hlavných bojísk druhej svetovej vojny a milióny obyvateľov Ukrajiny sa stali obeťou tejto vojny; keďže nacionalistické skupiny zničili stovky pamätníkov pripomínajúcich túto tragickú kapitolu ukrajinských dejín;
- L. keďže všeobecne rozšírená chudoba zostáva jedným z najpálčivejších sociálno-ekonomických problémov Ukrajiny; keďže podľa nedávnej správy OSN miera chudoby na Ukrajine je v súčasnosti okolo 25 %, pričom 11 miliónov ľudí zarába menej, než sú miestne sociálne normy;
- M. keďže pretrvávajúca politická a ekonomická kríza bude podľa odhadov Svetovej banky viesť k poklesu reálneho HDP o 3 %, ktorý bude spôsobený poklesom spotreby aj fixných investícií, ako aj infláciou; keďže táto kríza má závažný vplyv na

najzraniteľnejšie časti ukrajinskej spoločnosti; keďže nedávne rozhodnutia novej vlády v oblasti energetiky, zamestnanosti vo verejnom sektore a sociálneho zabezpečenia ďalej zhoršia situáciu a mohli by viesť k ďalšiemu finančnému zaťaženiu občanov, ktoré predstavuje asi 10 % z priemerného príjmu;

- N. keďže Ukrajina je veľmi centralizovaná krajina; keďže podľa nedávnej správy OECD sú medziregionálne rozdiely podľa štandardov OECD veľké a naďalej sa zväčšujú; keďže index ľudského rozvoja sa vo väčšine ukrajinských regiónov v období 2000 – 2010 zhoršil, a iba 12 % obyvateľov žije v regiónoch, kde sa zlepšila; keďže verejné orgány na nižšej ako celoštátnej úrovni majú tendenciu silne závisieť od centrálnych transferov, ktorých rozdeľovanie považujú za nepredvídateľné a nie celkom transparentné; keďže existujú dôkazy o významných rozdieloch v prístupe k základným službám, najmä v oblasti vzdelávania; keďže vážna korupcia na všetkých úrovniach má svoje korene v tomto systéme centrálného rozdeľovania a závislosti na úradoch v Kyjeve; keďže nová vláda nikdy nevyjadrila úmysel zmeniť túto situáciu;
- O. keďže v priebehu posledných dvoch desaťročí ukrajinská spoločnosť rešpektovala etnickú a jazykovú rozmanitosť, ale súčasná politická, hospodárska a sociálna kríza na Ukrajine spustila nebezpečný proces budovania etnického a jazykového rozdelenia v tejto krajine; keďže Rusko aj EÚ podporujú toto delenie tým, že podporujú rôzne časti ukrajinskej spoločnosti;
- P. keďže Rusko v uplynulých mesiacoch uskutočnilo niekoľko vojenských cvičení v blízkosti ukrajinských hraníc, a to aj v Podnestersku; keďže v súčasnej dobe existujú dôkazy o koncentrácií ruských jednotiek pozdĺž hranice s Ukrajinou;
- Q. keďže ruská vojenská doktrína, ktorá hovorí, že „Ruská federácia považuje za legitímne využívať ozbrojené sily a iné jednotky na ... zabezpečenie ochrany svojich občanov nachádzajúcich sa za hranicami Ruskej federácie v súlade so všeobecne uznávanými zásadami a normami medzinárodného práva a medzinárodnými zmluvami Ruskej federácie“¹, je veľmi znepokojujúca pre susedné krajiny;
- R. keďže NATO koná podľa logiky vojenskej konfrontácie s Ruskom a využíva súčasnú situáciu, ktorá je v rozpore s existujúcimi medzinárodnými dohodami, na posilnenie svojej prítomnosti v bezprostrednom susedstve Ruska; keďže hliadky vzdušného varovného a kontrolného systému (AWACS) NATO lietajú nad Poľskom a Rumunskom a počet stíhacích lietadiel pridelených k misii NATO pre kontrolu vzdušného priestoru v Pobaltí bol zdvojnásobený; keďže NATO pozastavilo spoluprácu s Ruskom;
- S. keďže v dôsledku politik MMF a EÚ ceny zemného plynu pre domácich spotrebiteľov sa od 1. mája 2014 zvýšia o 50 %, pričom do roku 2018 sú naplánované ďalšie zvýšenia; keďže ceny zemného plynu pre teplárenské spoločnosti sa tiež zvýšia o 40 % od 1. júla 2014; keďže namiesto toho, aby sa rokovalo o riešení existujúcich problémov s vykonávaním dohôd medzi Ruskom a Ukrajinou, obe strany stupňujú spor o plyn, čím podnecujú obavy a emócie ukrajinského obyvateľstva;

¹ http://carnegieendowment.org/files/2010russia_military_doctrine.pdf

- T. keďže dočasný prezident Ukrajiny podpísal politickú časť dohody o pridružení s EÚ bez predchádzajúcej konzultácie s ukrajinským ľudom;
- U. keďže Komisia sa dohodla na rade konkrétnych opatrení krátkodobej a strednodobej pomoci Ukrajine, napríklad na podpornom balíčku v hodnote najmenej 11 miliárd EUR v priebehu nasledujúcich niekoľkých rokov a podpornej skupine, ktorá bude identifikovať a koordinovať technickú pomoc s cieľom stabilizovať krehkú finančnú, ekonomickú a politickú situáciu na Ukrajine a plánovať a realizovať reformy, ktoré predstavujú podmienky finančnej pomoci;
- V. keďže USA, NATO a EÚ reagovali pozastavením rôznych schôdzí a mechanizmov spolupráce a zaviedli sankcie; keďže Parlamentné zhromaždenie Rady Európy prijalo rezolúciu o odobrání hlasovacích práv 18-člennej delegácii Ruska do konca roka 2014, ukončilo právo Ruska zúčastňovať sa na volebných pozorovateľských misiách a vylúčilo ruskú delegáciu zo svojich najprestížnejších výborov;
1. vyjadruje vážne znepokojenie nad politickou a vojenskou konfrontáciou medzi EÚ a jej členskými štátmi, USA a Ruskom; varuje, že ak sa nepodarí nadviazať dialóg orientovaný na výsledky, mohlo by to mať nebezpečné následky pre mier a bezpečnosť v Európe a vo svete;
 2. vyzýva Rusko a NATO, aby okamžite zastavili špirálu vojenskej eskalácie a znížili vojenskú prítomnosť v tomto regióne;
 3. vyjadruje hlboké znepokojenie nad začatím takzvanej protiteroristickej operácie proti demonštrantom vo východných častiach Ukrajiny; vyjadruje hlboké poľutovanie nad stratami na životoch v dôsledku násillia v Luhansku; zdôrazňuje, že jednotu a územnú celistvosť krajiny nemožno zaistiť silou, ale iba konkrétnymi opatreniami zameranými na naplnenie potrieb občanov; berie na vedomie oznámenie o usporiadaní referenda o budúcej podobe Ukrajiny spolu s prezidentskými voľbami 25. mája 2014, ale domnieva sa, že časový rámec je príliš krátky, pretože táto otázka si vyžaduje komplexnú a dôkladnú verejnú diskusiu;
 4. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zničením fór pre dialóg s Ruskom; zdôrazňuje skutočnosť, že neexistuje žiadna alternatíva k dialógu a rokovaniam na prekonanie súčasnej krízy a rozdielov; vyzýva všetky strany, aby dodržali dosiahnutú dohodu o začatí rokovaní;
 5. zdôrazňuje, že súčasnú hlbokú politickú krízu na Ukrajine nemožno vyriešiť pomocou cudzích mocností, vojenských prostriedkov alebo rozhodnutí vnútroštátnych orgánov alebo inštitúcií, ale je potrebná hlboká národná diskusia o budúcnosti krajiny; zdôrazňuje, že udržateľné riešenia môžu nájsť len samotní obyvatelia Ukrajiny, ktorí by mali bez cudzieho zasahovania rozhodnúť o potrebných politických a hospodárskych reformách vrátane reformy štátnych a ústavných štruktúr, o geopolitickej orientácii krajiny a o tom, ku ktorým medzinárodným dohodám a spoločenstvám by sa Ukrajina mala pripojiť;
 6. vyzýva ukrajinských politikov a vlády Ruskej federácie, EÚ a USA, aby prispeli k vytvoreniu nového sociálneho paktu medzi rôznymi časťami krajiny, v ktorom by sa

uznala ukrajinská rozmanitosť ako prevažne pozitívny prvok ukrajinskej identity, aby sa zdržali podporovania rozdielov a aby konali v záujme územnej celistvosti a zvrchovanosti krajiny;

7. vyjadruje svoju rozhodnú podporu územnej celistvosti a zvrchovanosti Ukrajiny; zdôrazňuje, že Ukrajinci zdieľajú rovnaký názor na najdôležitejšie problémy Ukrajiny: korupcia, hospodárska kríza, nedôvera v politiku a rozčarovanie z politického systému; vyjadruje obavu, že riešenie týchto problémov nemajú vláda ani parlament v programe; so znepokojením konštatuje, že medzinárodní aktéri tieto problémy tiež zanedbávajú a nepodmieňujú svoju pomoc ich vyriešením, čo vedie k protestom;
8. vyjadruje hlboké znepokojenie nad politickou úlohu extrémne pravicových nacionalistických a xenofóbnych síl v ukrajinskej politike; odsudzuje útoky proti predstaviteľom Komunistickej strany v Najvyššej rade a ďalších demokratických inštitúciách, ako aj ničenie pamätníkov druhej svetovej vojny; ostro kritizuje skutočnosť, že Komisia, Rada a členské štáty zanedbávajú skutočnosť, že hlavní aktéri na súčasnej ukrajinskej vládnucej politickej scéne zastupujú národné, xenofóbne a neofašistické ideológie, ktoré odporujú základným hodnotám EÚ, Charte základných práv EÚ a Európskemu dohovoru o ľudských právach;
9. vyjadruje hlboké znepokojenie nad šírením zbraní a munície v krajine a zlyhaním orgánov v zaručení bezpečnosti občanov a právneho štátu; vyzýva ukrajinské orgány, aby zabezpečili odovzdanie všetkých nelegálnych zbraní a streliva ministerstvu vnútra a rozpustenie všetkých polovojenských útvarov;
10. vyjadruje hlboké obavy z dôsledkov politík, o ktorých rozhodla nová vláda v nadväznosti na podmienky stanovené MMF a EÚ; odsudzuje, že je to ukrajinský ľud, kto musí platiť za neúspešnú politiku bývalých vlád, namiesto toho, aby sa zdanili ukrajinskí oligarchovia;
11. vyjadruje hlboké znepokojenie nad nestabilnou politikou Ukrajiny v oblasti energetickej bezpečnosti a jej dôsledkami pre občanov; vyzýva Rusko a Ukrajinu, aby spolupracovali s cieľom zabezpečiť cenovo dostupnú energiu pre všetkých a aby sa zdržali používania energie ako politického nástroja;
12. vyjadruje znepokojenie nad skutočnosťou, že dočasný prezident Ukrajiny podpísal dohodu o pridružení s EÚ; zastáva názor, že otázky, ktoré majú taký hlboký vplyv na budúci vývoj krajiny, by mali byť predmetom referenda aspoň pred ich ratifikáciou; domnieva sa, že rozhodnutia o takých dôležitých otázkach, ako je geopolitické smerovanie krajiny, by sa malo uskutočniť na základe čo najširšej politickej zhody medzi rôznymi politickými silami v krajine a na základe rozsiahlych konzultácií s obyvateľmi;
13. konštatuje, že politický prístup, ktorý oddeľuje politiku Východného susedstva od rozvoja vzťahov EÚ – Rusko, zlyhal; vyzýva EÚ, aby prepracovala politiku Východného susedstva s cieľom rozvíjať regionálnu spoluprácu, ktorá nevylučuje žiadnu krajinu ani nie je namierená proti inej krajine; vyzýva ruského prezidenta, vládu a Dumu, aby sa aktívne zúčastňovali na takomto procese a preukázali ochotu stať sa súčasťou politiky dobrých susedských vzťahov;

14. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, parlamentu a vláde Ukrajiny a parlamentným zhromaždeniam Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a Rady Európy.